

Fylkesmannen i Vest-Agder

Samfunnsavdelingen

Saksbehandler: Wenche L. Becker-Eriksen
Tlf.: 38176761

Deres ref.:
Vår ref.: 2012/5118

Vår dato: 08.11.2012
Arkivkode: 620

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høring; Forslag til endringer i Lov 17.juli 1992 nr 100 om barneverntjenester med tilhørende forskrifter

Fylkesmannen viser til ekspedisjon datert 5. september 2012 fra Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet som gjelder forslag til endringer i barnevernlov og tilhørende forskrifter. Fylkesmannen vil som høringsinstans gi sine kommentarer til departementets forslag.

Departementet viser til at forslagene i høringsnotatet er en del av regjeringens barnevernloft, som i tillegg til ny organisering og nye prioriteringer, består av et ressursloft. Noen av forslagene bygger på det som har fremkommet gjennom evalueringen av barnevernreformen av 2004, blant annet endringer i finansieringsansvaret og endringer i den faglige samhandlingen mellom stat og kommune på barnevernområdet. Noen forslag innebærer en styrkning av barns rettigheter og rettssikkerhet i barnevernet.

Problemstillinger og forslag

Fylkesmannen har valgt å ta stilling til de punktene i høringen der vi har konkrete synspunkter. Der Fylkesmannen slutter seg til høringsforslaget vil vi ikke kommentere dette særskilt. Dette medfører at vi ikke vil kommentere høringen punkt for punkt.

8. Bedre samhandling mellom stat og kommune-endring av finansieringsform.

I høringens punkt 8.3 fremgår det at departementet foreslår å øke den kommunale egenbetalingen ved bruk av barneverninstitusjoner som tiltaksform etter barnevernloven.

Slik Fylkesmannen forstår forslaget vil en økt egenandel for kommunene kunne bli kompensert ved å overføre en større andel av barnevernmidlene direkte til kommunene som da har ansvaret for å fordele midlene på en hensiktsmessig måte.

Fylkesmannen i Vest-Agder vurderer at det er viktig at eventuelle økte overføringer fra stat til kommune slik det skisseres i forslaget på s. 40-42 må øremerkes til barneverntjenesten.

Fylkesmannen er også bekymret for at kommunene vil se seg nødt til å vurdere økonomi på en slik måte at barneverntiltakene ikke blir målt etter hvilke tiltak som er best egnet men hvilke tiltak som er mest kostnadseffektive.

I en del barnevernsaker i Vest-Agder er behovet for institusjonsplasser helt nødvendig og andre typer av tiltak har da ikke gitt resultater, herunder bruk av forsterkede fosterhjem. Fylkesmannen er bekymret for at enkelte av disse ungdommene som må ha institusjonsplass ikke vil få det dersom forslaget blir gjennomført slik det er skissert. Barneverntjenesten fokus

bør være å finne rett tiltak til barn og unge som trenger det. Dette må ikke overskygges av økonomiske hensyn.

Fylkesmannen ser videre at det foreslås økt satsning på fosterhjem. Selv om kommunene vil få noe tid på å omstille seg i forhold til en kostnadsøkning ved bruk av institusjonsplasser vurderer Fylkesmannen at rekrutteringen av fosterhjem er en vedvarende utfordring. Det har vist seg å være vanskelig å skaffe tilstrekkelig antall gode og stabile fosterhjem for barn og unge med atferdsproblemer.

Der man også har satsset på private institusjoner med fosterhjem tilknyttet seg ser imidlertid det ut til å fungere relativt bra her i Vest-Agder. Den faglige veiledningen og tette kontakt mellom fosterhjem og institusjon er etter Fylkesmannens vurdering en viktig faktor her.

Pkt. 9.4.2. Samhandling mellom stat og kommune ved valg av institusjonsplass til det enkelte barn.

Det fremgår av høringen at departementet ønsker en videreføring av dagens ordning der staten har siste ord ved valg av institusjonsplass. Det er også åpnet for at staten kan kartlegge behovet for institusjonsplass/tiltaket dersom det er et særlig behov for det, og etter at kommunene har kartlagt behovet for institusjonsplass. Fylkesmannen vurderer det som viktig og nødvendig at ansvaret for kartleggingen av barnas behov for tiltak blir lagt til kommunene som kjenner barna best og at dette ansvaret ikke pulveriseres gjennom tilleggsmerknader fra staten.

Del 3 Styrket rettssikkerhet for barna i barnevernet.

Fylkesmannen støtter forslaget om en ny § 1-1a i barnevernloven der et lovfestet krav til forsvarlige tjenester og tiltak forankres. Sett blant annet fra Fylkesmannens ståsted som tilsynsmyndighet er det viktig å ha et lovkrav om at tjenester og tiltak skal være av en viss kvalitet. Fylkesmannen støtter dette forslaget.

13. Barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson.

Fylkesmannen i Vest-Agder ser det som positivt at barnas rett til medvirkning i barnevernssaker får økt fokus. Fylkesmannen vurderer i likhet med departementet at barn og unges stemme blir for lite hørt i barnevernssakene. Fylkesmannen er imidlertid usikker på om en talsperson for barna vil kunne gi tilstrekkelig fokus på barnas behov. En utfordring kan være at barn og unge både skal få velge selv og at den aktuelle tillitspersonen samtidig skal være en ressurs for barnet. Etersom tillitspersonen er tenkt å gjelde for de tilfellene der barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet, vil barneverntjenesten kunne mene noe om ordningen dersom tillitspersonen ansees lite egnet som tillitsperson. Fylkesmannen ser at departementet vurderer muligheten for å gi forskrifter om tillitspersonens oppgaver og funksjon. Fylkesmannen støtter dette forslaget og vurderer det som viktig at enkelte objektive kriterier for tillitspersonens rolle blir nedfelt i forskrift.

14. Begrepsbruken i barnevernloven

Fylkesmannen vurderer at bruken av de ulike begrepene i barnevernloven ikke er av stor betydning for de profesjonelle aktørene i barnevernet, men at dette kan ha større betydning for barna det gjelder. Det er derfor viktig at barna blir hørt i forhold til dette temaet, blant annet gjennom bruk av «barnevernproffene.»

Fylkesmannen er imidlertid av den oppfatning at «fosterhjem» ikke er et begrep som er naturlig å bruke i dag og at dette kunne vært erstattet av for eksempel begrepet «omsorgshjem.»

16. Regulering av institusjoner med behandlingshjem.

Fylkesmannen vurderer det som viktig å gi et differensiert tilbud til ungdom med alvorlige adferdsvansker. For mange ungdom i denne gruppen vil det være en fordel å bli plassert i en omsorgsbasis som er mest mulig likt et hjem og der det ikke er flere ungdom med samme problem. Et behandlingshjem stiller høye krav til faglige kvalifikasjoner hos de ansatte, som bør være likt som på institusjonene. Fylkesmannen vurderer det som særlig viktig at rettighetsforskriften får anvendelse i disse hjemmene på lik linje med institusjonene.

17. Forslag om styrking av barneverntjenestens oppfølging av barn under og etter varetekt og straffegjennomføring.

Fylkesmannen støtter forslaget om et nytt annet ledd i barnevernloven § 3-5. Fylkesmannen vurderer det som viktig og nødvendig å presisere barneverntjenestens ansvar for ungdom som involveres i alvorlig kriminalitet og som idømmes en fengselsstraff. Det er positivt å iverksette tverrfaglige ansvarsgrupper som jobber tett sammen med ungdommene for å søke å unngå tilbakefall etter endt soning.

I forhold til ansvarsforholdet der ungdommen ikke har hatt tiltak i barnevernet ved pågripelsen vurderer departementet at det er den faktiske oppholdskommunen ved pågripelsen som bør være ansvarlig. Fylkesmannen vurderer at dette kan innebære en svært tilfeldig tilknytning til en barneverntjeneste. Fylkesmannen vurderer derfor at hovedregelen bør være at den kommunen ungdommen har nærmest tilknytning til (bostedskommunen) også skal være ansvarlig for å følge opp ungdommen videre.

18. Samvær med søsken.

Fylkesmannen vurderer at samvær mellom søsken er verdifullt og nødvendig i de fleste tilfelle etter en omsorgsovertakelse. Dagens regler har i liten grad søkt å regulere søskens behov for kontakt etter en omsorgsovertakelse. Selv om høringen direkte omhandler reguleringen av samvær mellom søsken etter en omsorgsovertakelse jf barnevernloven § 4-19, ønsker Fylkesmannen å utdype de utfordringer søsken møter etter et vedtak om omsorgsovertakelse i fylkesnemnda.

Det er i høringen vist til BK art 16 (barnekonvensjonen). Denne bestemmelsen går langt i å forutsette at blant annet mindreårige søsken bør plasseres sammen ved en omsorgsovertakelse.

Fylkesmannen ønsker derfor at departementet kan gå lengre i sitt lovforslag og også ta stilling til hvilke kriterier som skal legges til grunn for at søsken kan plasseres sammen etter en omsorgsovertakelse. Fylkesmannen vurderer at det i mange saker som fremmes for fylkesnemnda ikke er gjort tilstrekkelige vurderinger fra barneverntjenesten for søskens behov for å bo sammen. Når fylkesnemnda beslutter å plassere søsken i ulike fosterhjem vil dette i noen tilfelle bero på at det er vanskelig å finne egnede fosterhjem som kan ivareta en søskenflokk og at barneverntjenesten derfor foreslår egnede fosterhjem som kan ta imot et barn. Dette er etter Fylkesmannens synspunkt uheldig og kan bidra til økt tapsfølelse for de barna det gjelder. Fylkesmannen vurderer at Professor Søvig's kommentarer i høringen på s. 103-104 er svært sentrale. Dersom det er barnas særlige behov som tilsier at de blir plassert hver for seg/mister samvær ved en omsorgsovertakelse, vil tiltaket lettere kunne ansees som rettmessig. Dersom det derimot fremmes andre årsaker enn barnas særlige behov, vil dette kunne være i strid med hensynet til barnets beste.

Fylkesmannen vurderer for øvrig at jevnlig samvær mellom søsken må være hovedregelen der søsken ikke kan bo sammen. Fylkesmannen støtter dermed forslaget i barnevernloven § 4-19 annet ledd.

20 Tilsyn og kontroll med barn fosterhjem.

Fylkesmannen er enig med departementet i at det er utfordringer knyttet til mangelen på tilsynsførere i kommunene. Fylkesmannen støtter departementets forslag om å rekruttere egne tilsynsfører som lønnes og veiledes av kommunen.

22. Tilsyn med statlig barneverntjenester.

Fylkesmannen skal ifølge høringen føre tilsyn med tjenester og tiltak som Bufetat har ansvaret for. Fylkesmannen slutter seg til de forslag til endringer departementet har gjort i barnevernloven § 2-3 b og 5-7 annet ledd.

23. Presiseringer av barnevernloven § 8-4 om oppholdskommunens ansvar for å reise sak for fylkesnemnda.

Fylkesmannen vurderer at det er viktig å presisere tidspunktet for når en barnevernsak skal ansees for å være «reist for nemnda» jf barnevernloven § 8-4. Departementet vurderer at skjæringspunktet bør være når barneverntjenesten har fremmet et forslag til fylkesnemnda mens gjeldende rett setter skjæringspunktet når fylkesnemnda har truffet et vedtak i saken. Forslaget innebærer at det er tilstrekkelig at barneverntjenesten har oversendt en sak til fylkesnemnda for å være forpliktet til å følge opp saken videre. Fylkesmannen anser dette som en styrkning av barnets beste i de sakene der barnet blir flyttet til en ny kommune etter at en sak er oversendt til fylkesnemnda og støtter dermed forslaget.

24. Beregning av plasseringstid ved vedtak etter barnevernloven § 4-24.

Departementet foreslår at det skal fremgå av § 4-25 annet ledd nytt fjerde punktum at plasseringstiden etter det midlertidige vedtaket skal inngå i den totale plasseringstiden som gjelder for vedtak etter § 4-24 første og annet ledd.

I Vest-Agder har det i perioder vært lang ventetid for ungdom som blir akutt plassert etter barnevernloven § 4-25 for å få plass i en behandlingssituasjon etter barnevernloven § 4-24 annet ledd. Sett i forhold til behandlingsbehovet for ungdommen blir muligheten for å oppnå endringer og komme i en posisjon der behandlingen får effekt redusert dersom disse månedene skal gå til fradrag i behandlingstiden. Dette vil kunne medføre at flere ungdommer må ha et nytt vedtak i fylkesnemnda etter barnevernloven § 4-24 annet ledd for å få den behandlingen de trenger. Fylkesmannen ønsker derfor at den tiden ungdommen er akutt plassert etter barnevernloven § 4-25 ikke går til fradrag i den totale behandlingstiden.

Med hilsen

Torhild Tallaksen (e.f.)
seniorrådgiver

Wenche L. Becker-Eriksen
seniorrådgiver